

Seniormakt – ett rättighetsperspektiv

Fyra rättighetsområden

FörNyaLunds seniorpolitik tar utgångspunkt i FN:s konvention om äldres mänskliga rättigheter, som fastställdes 2025. Utifrån denna har vi identifierat fyra rättighetsområden: (1) rätten till inflytande och delaktighet i samhället och arbetslivet, (2) rätten till psykisk och fysisk hälsa, (3) rätten till attraktiva och hållbara boendeformer samt (4) rätten till god och värdig omsorg.

Rättighetsperspektivet för seniorer är svagt. Den nationella politiken utgår ifrån ett välfärdsperspektiv där seniorers individuella rättigheter och rådighet över sina liv förbigås. Seniorer förknippas med vård- och omsorgsbehov och beskrivs som ett mycket kostsamt och besvärligt problem. Den demografiska utvecklingen med allt fler äldre formuleras i dystra farhågor om en förestående kollaps av samhällets ekonomi där för få unga människor ska försörja och ta hand om en växande grupp äldre och sjuka.

FörNyaLunds fyra rättighetsområden tar fasta på samhällets skyldigheter gentemot seniorer för ett aktivt åldrande och lyfter fram konkreta politiska insatser, som är möjliga att förverkliga på lokal nivå. Insatserna baseras på forskning och beprövad erfarenhet och på samverkan med pensionärsorganisationer. FörNyaLund kommer att tillsammans med pensionärsföreningarna diskutera hur de bättre och starkare ska kunna göra sin röst hörd i politiken.

Senior – inte brukare eller klient

Seniorer ska ha möjlighet att formulera egna behov och önskemål och medverka till att de uppfylls. Det innebär ett byte av perspektiv från att äldre behandlas som ”brukare” och ”klienter” till att bli aktörer. Vi använder genomgående begreppet ”senior” som är värdeneutralt och inkluderande. Aktörsperspektiv innebär att seniorer blir rättighetsbärare som själva formulerar sina behov och inte behandlas som passiva mottagare av hjälp och stöd, vilket leder till ålderism och diskriminering. Målet är ett aktivt och meningsfullt liv oberoende av ålder, erfarenhet, familjesituation och intressen.

Ålderism

Ålderism, särbehandling och/eller diskriminering på grund av ålder, är ett utbrett fenomen i samhället som kan drabba alla åldersgrupper, men drabbar särskilt seniorer. Stereotypa uppfattningar om att äldres behov i hög grad rör sig om mathållning, att vara hel och ren och att ha det städat och snyggt omkring sig, har varit styrande för politiska insatser. Andra behov som vanligtvis anses som en mänsklig rättighet såsom delaktighet i samhällsgemenskapen, kulturutövning, fysisk träning och sexualitet osynliggörs härmed.